

BMP Needse Achterveld.

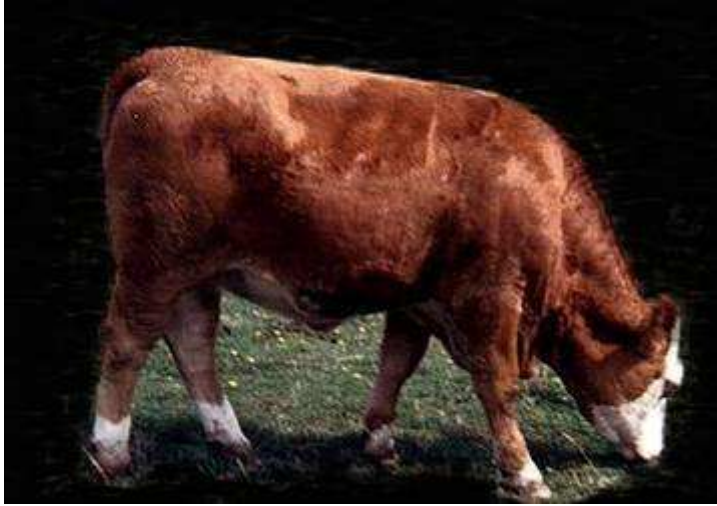
Het Needse Achterveld

Het Needse Achterveld ligt in de gemeente Neede, op de grens met Haaksbergen en is voor een groot deel in het bezit van Staatsbosbeheer. De Schipbeek die er doorheen slingert, wordt momenteel natuurvriendelijker gemaakt. Zo werd er een stuw opgevuld met veldstenen, zodat hierdoor een vistrap is ontstaan. De Schipbeek vormt de natuurlijke grens van het Broedvogel Monitoring Project (BMP) Het Achterveld. Dit BMP gebied van ongeveer 60 hectare is heel afwisselend (met nu nog weide en bouwland) heide - buntgras - gagel - naaldbos - gemend bos - nat berkenbos - jeneverbessen - poelen en 3 grote, ondiepe waterplassen die in de zomer droog kunnen vallen. Er loopt ook een sloot van 2.5m breed dwars door het BMP Proefvlak.

Schotse Hooglanders

In de laatste 3 decennia van de vorige eeuw liepen hier eerst schapen en later enkele Schotse Hooglanders. Tot deze ruige dieren op een gegeven moment de jeneverbessstruiken begonnen te kortwieken met hun horens en verder hadden ze veel toezicht nodig op gebied van uitbreken en ziekte. Dat was juist niet de bedoeling en van uit Zelhem konden ze die begeleiding niet geven en werden daarom verwijderd. Hun plaats werd ingenomen door Galloway runderen maar deze werden ook weer vervangen door tien runderen van het type Simmentaler en vijf paarden die van boeren uit de omgeving zijn.

Simmentaler

De dieren blijven gedurende de zomermaanden in de vrije natuur, maar in november gaan ze terug op stal. Er is dan te weinig voedsel in het gebied en daarom worden de paarden en runderen bijgevoerd.

De beesten lusten het gras erg graag, maar aan de boompjes komen ze niet. Daarom organiseert het Staatsbosbeheer elk jaar op de eerste zaterdag in november een Natuurwerkdag. Met vrijwilligers gaan ze dan de boompjes uit de heide trekken. Behalve het trekken van jonge boompjes, laat de organisatie het "maaieren" over aan de dieren. Bij de tellingen merkten we wel dat de paarden zo mak zijn, dat ze je het brood bijna uit de rugzak haalden. We hebben verschillende keren hun adem in onze nek gevoeld.

De opzet

Maar nu iets over het opzetten van dit nieuwe BMP plot, het Needse Achterveld. We hebben dit gebied gekozen omdat het een erg interessant gebied is met veel afwisseling. en er in de toekomst grote veranderingen op komst zijn. Er volgt dan een verkenningsronde. Hierbij let je er vooral op of met de bestaande paden in het gebied alles binnen gehooraafstand blijft. De looppaden mogen daarom in een dicht bos gebied niet meer dan 25 tot 50m uit elkaar liggen voor een goede observatie. In dit geval is dit niet het geval en nemen we dus contact op met de terreinbeheerder, het Staats Bosbeheer. Samen met Anton Meenink en Kees Weiland zijn we naar hun kantoor in Zelhem geweest en daar kregen we alle medewerking, mits we ons aan alle normale regels hielden. Ze juichten dit toe en boden aan om kopieerwerk of ander kantoorwerk te verrichten. Het gebied mag ook niet te groot zijn want dan kun je het binnen enkele uren niet inventariseren.

De uren

De uren die nodig waren om dit project tot een goed einde te brengen bestaan uit de volgende delen:

1° Het opzetten van de veldkaart met de looppaden en met 3 verschillende startpunten - 13.00 u
2° De ochtendtellingen - 40.30 u 3° De avondtelling - 2.00 u 4° Ontwerpen van de soortenkaart met de juiste criteria - 4.00 u 5° Van de veldkaart over zetten op de soortenkaart - 12.00 u 6° Op de soortkaart al de territoria intekenen - 16.00 u In totaal zijn dit 87.5 uur, hier bij zijn de reisureen en de avond naar Zelhem niet meegerekend.

De toekomst

Het lijkt me heel interessant om te kijken welke verschillen er in de toekomst optreden bij het "herstellen" van dit gebied. Nu is nog 1/3 deel van dit BMP plot cultuur grond. Hiervoor wordt de teeltlaag er af gehaald, zodat de schrale grond overblijft en het ook lager, dus natter wordt. Wanneer het mogelijk is om een redelijke grote blijvende waterplas met strand en rietkraag te creëren, dan is de kans op verschillende soorten rietzangers, steltlopers, eenden, Waterral of zelfs een Baardman of Roerdomp mogelijk, terwijl op de wat drogere stukken het Paapje, de Roodborst Tapuit, de Grauwe Klauwwier en de Nachtzwaluw niet meer tot de onmogelijkheid behoren. Om het geheel dan helemaal compleet te maken zou er een steile wand voor de Oeverzwaluw en de IJsvogel aangelegd kunnen worden.

De tellingen

Bij de eerste telling valt het al op dat er veel Geelgorzen zijn. Het was mooi helder en windstil weer, maar het vroom wel 4 graden. Bij de 2^e en de 3^e telling was er een heel bijzondere doortrekker, namelijk het Bokje op de natte heide. Verder lieten zich op de 2^e telling al een Houtsnip, Watersnip, Boompieper, en een Boomleeuwerik horen, terwijl er bij de 3^e telling een paartje Grote Zaagbekken op de Schipbeek foerageerden. De Goudvink liet zich ook regelmatig horen en bewonderen in de buurt van de jeneverbes, terwijl de Fluter meer in het gemengde bos te vinden was. De Koekoek en de Wielewaal kon je overal tegen komen. Als heel bijzondere gast was er een paartje Wespndieven en een Appelvink. Bij de 5^e telling waren er ook nog 3 Groenpootruiters, 3 Witgatjes en 1 Gele Kwik aanwezig, terwijl de Grote Gele Kwik zich liet bewonderen bij de 7^e telling op de stuw in de Schipbeek. Bij de 8^e telling kwamen 3 Boomvalken het luchtruim doorklieven. Bij de avond/nacht telling fungeerden de Boomkickers als waakhonden en ze blaften op 3 verschillende plekken. In de avondstilte kun je ze echt al op enkele honderden meters afstand horen. Bij deze avond telling liet de Houtsnip zich ook regelmatig horen en zien. Op 16 april had de Bosuil 3 kleine jongen in de kast, maar bij de controle ronde op 29 april bleek er nog maar 1 jong in de kast te zitten en die is toen geringd. De andere 2 werden gepredeerd op 25 m afstand van de kast terug gevonden door Anton Meenink. Op 6 juli had de Wespndief 1 ei en 1 jong van 1 dag oud, en dit jong is geringd op 29 juli. In het ei bleek een klein, afgestorven embryo te zitten. In 1999 heeft er binnen een straal van 1 km ook een Wespndief gebroed. Vanaf 20 juni werden er groepjes Kruisbekken gezien, die op voedsel trek waren. De eekhoorns, konijnen, hazen en reeën lieten zich ook heel regelmatig zien, terwijl van de vos en zelfs misschien van de das een verse print te zien was.

Hier volgt de lijst met de aantallen broedvogels van dit BMP gebied. In 1999 zijn lang niet alle soorten geteld, maar de aantallen kwamen wel voor binnen dit plot.

Broedvogels van het Needse Achterveld - BMP Project 2004

Soort	1999	2004		Soort	1999	2004
Appelvink	1	1		Kievit	2	1
Bonte Vliegenvanger	-	2		Kleine Bonte Specht	1	3
Boomklever	2	7		Kneu	1	0
Boomkruiper	6	15		Koekoek	1	1
Boomleeuwerik	1	3		Koolmees	-	29
Boompieper	18	17		Kuifmees	2	6
Bosuil	1	1		Matkop	3	4
Buizerd	1	1		Merel	-	24
Fazant	-	1		Nijlgans	-	1
Fitis	-	37		Patrijs	-	1
Fluiter	-	1		Pimpelmees	-	9
Gaai	-	3		Rietgors	3	0
Geelgors	9	21		Roodborst	-	29
Gekraagde Roodstaart	3	4		Spreeuw	-	9
Glanskop	1	4		Staartmees	2	3
Goudhaan	-	2		Tjiftjaf	-	16
Goudvink	-	2		Tuinfluiter	6	9
Grasmus	3	2		Vink	-	43
Graspieper	-	3		Watersnip	1	0
Grauwe Gans	-	1		Wespendief	-	1
Grauwe Vliegenvanger	-	2		Wielewaal	1	1
Groene Specht	-	2		Wilde Eend	4	3
Groenling	-	1		Winterkoning	-	19
Grote Bonte Specht	3	9		Witte Kwikstaart	-	1
Grote Lijster	4	3		Zanglijster	-	4
Heggenmus	1	2		Zomertortel	-	2
Holenduif	1	3		Zwarte Kraai	1	3
Houtduif	-	13		Zwarte Mees	-	2
Houtsnip	2	2		Zwarte Specht	1	1
Kauw	-	1		Zwartkop	2	13
totaal:	-	166		totaal:	-	238

Het totale aantal territoria is 404

Het totale aantal soorten broedparen is 57

Aan de grootste veranderingen (vet gedrukt) kun je zien dat het bos natuurlijker is geworden, met meer dood hout. Hierdoor zijn er meer Spechten en hun holen worden weer gebruikt door de holenbroeders. In het hele plot staat zo goed als geen riet en daardoor zijn er waarschijnlijk ook geen Rietgorzen meer en komen er geen rietgebonden soorten voor.

De tellers die hier aan meegewerkt hebben zijn:
Van de VWG Neede: Bert en Jan Breukers, Sonja en Hans Grooters, Anton Meenink en Kees v. Rijn.

Van de VWG Eibergen: Kees Weiland, Rob Papendorp, Alex Visser, Bas Voerman, Jasper Gelderblom, Hans Menkehorst, Rien v.d. Dikkenberg en Willie Smeenk.

Willie Smeenk.